

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ ΡΕΜΠΟΥΣ

ΙΑΝ

ΡΑΝΚΙΝ

ΟΣΑ ΔΕΝ ΘΕΛΩ

ΝΑ ΠΙΩ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Χίλντα Παπαδημητρίου

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Αστυνομικό

Πρώτη έκδοση Σεπτέμβριος 2023

Τίτλος πρωτοτύπου Ian Rankin, A Heart Full of Headstones, Orion Books 2022

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Ελένη Γεωργοστάθη
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ Ελένη Κυριακίδου

©2022, John Rebus Ltd.

©2022, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** (για την ελληνική γλώσσα)

ISBN 978-618-03-3577-4

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83577

Κ.Ε.Π. 5741, Κ.Π. 18127

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562
metaixmio.gr · metaixmio@metaixmio.gr

Κεντρική διάθεση
Ασκληπιδίου 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

Βιβλιοπωλεία ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

*Ασκληπιδίου 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562
*Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

ΤΩΡΑ

ΟΤζον Ρέμπους είχε βρεθεί στο δικαστήριο πολλές φορές, αλλά αυτή ήταν η πρώτη του φορά στο εδώλιο του κατηγορούμενου. Όσο γινόταν η ανάγνωση του κατηγορητηρίου για χάρη των ενόρκων, ο Ρέμπους κοιτούσε τον χώρο γύρω του. Η ζωή δεν είχε επανέλθει ακόμη στο φυσιολογικό μετά τον κόβιντ. Εκτός από τον δικαστή και τον Ρέμπους, όλοι οι άλλοι φορούσαν μάσκα και υπήρχαν παντού κάμερες και οθόνες. Οι ένορκοι στεγάζονταν αλλού, σ' έναν κινηματογράφο στη Λόδιαν Ρόουντ, ως μέτρο υγειονομικής πρόληψης. Μπορούσε να τους δει μέσω μιας από τις μεγάλες οθόνες, όπως μπορούσαν να τον δουν κι αυτοί.

Προσπάθησε να θυμηθεί την πρώτη φορά που είχε καταθέσει ως μάρτυρας σε δίκη, αλλά δεν μπορούσε. Θα πρέπει να ήταν τη δεκαετία του '70, σχεδόν πριν από μισό αιώνα. Οι δικηγόροι, οι δικαστικοί γραμματείς και ο δικαστής πιθανότατα είχαν την ίδια εμφάνιση. Σήμερα ο Ρέμπους περιστοιχιζόταν από δύο ένστολους, όπως γινόταν και τότε. Μια φορά που ήταν στο έδρανο του μάρτυρα, ο κατηγορούμενος είχε δοκιμάσει να πεταχτεί από το εδώλιο για να τον χτυπήσει και ένας από τους φρουρούς τον είχε σύρει πίσω. Πώς ήταν το όνομα του κατηγορούμενου; Κοντός κι αδύνατος, με σγουρά μαλλιά. Άρχιζε από Μ, ίσως. Αχ, άραγε η μνήμη όλων των ανθρώπων αρχίζει να χάνεται σταδιακά; Δεν ήταν μόνο η δική του, ε; Αυτό είχε σχέση με την ηλικία, όπως η ΧΑΠ, που σήμαινε ότι του επέτρεπαν να έχει στην τσέπη του μια συσκευή για εισπνοές μαζί με την προστατευτική μάσκα του.

Αναρωτήθηκε τι να έκανε ο σκύλος του. Η κόρη του, η Σαμάνθα, είχε πάρει τον Μπρίλο στο σπίτι της. Η εγγονή του Ρέμπους λάτρευε τον ημίαιμο. Χαιρόταν που η παρουσία κοινού στο ακροατήριο δεν επιτρεπόταν κι έτσι δεν χρειάστηκε

να τσακωθεί με τη Σαμ για να την εμποδίσει να πάει. Η ζωή ενός προφυλακισμένου είναι απλή. Άλλοι παίρνουν τις αποφάσεις για σένα. Ο Ρέμπους δεν χρειαζόταν να σκεφτεί τι θα έτρωγε, τότε θα έβγαζε βόλτα τον σκύλο ή πώς θα περνούσε τη μέρα του. Όντας πρώην μπάτσος μάλιστα, ήταν δημοφιλής στους δεσμοφύλακες. Τους άρεσε να χασομεράνε στο κελί του, να διηγούνται ιστορίες. Τον είχαν πάντοτε κατά νου, καθώς αρκετοί κατάδικοι δεν ήθελαν το καλό του. Για τον λόγο αυτό είχε την πολυτέλεια να μένει μόνος σ' ένα κελί, παρότι οι Βασιλικές Φυλακές του Εδιμβούργου ήταν ασφυκτικά γεμάτες. Αν και, με εξαίρεση κάτι λίγους γραφειοκράτες, κανείς άλλος δεν τις ανέφερε ως Βασιλικές Φυλακές του Εδιμβούργου· ήταν το Σότον, στις δυτικές εσχατιές της Γκόργκι Ρόουντ. Αν κατευθυνόσουν προς την πόλη αποκεί, σύντομα περνούσες δίπλα από το ποδοσφαιρικό γήπεδο της Χαρτς* και ύστερα από το αστυνομικό τμήμα του Τάινκασλ. Μ' έναν έμμεσο τρόπο, ο Ρέμπους βρισκόταν εκεί λόγω του δεύτερου.

Μαλόουν, έτσι λεγόταν ο αδύνατος τύπος. Επαγγελματίας διαρρήκτης που δεν δίσταζε να τρομοκρατεί όποιον ένοικο πετύχαινε στον χώρο. Ένα από τα θύματά του είχε μείνει στον τόπο από καρδιακή προσβολή, γι' αυτό ο Ρέμπους είχε φροντίσει να μην τη βγάλει καθαρή ο Μαλόουν. Είχε χρειαστεί να φορτώσει με υπερβολές τη μαρτυρία του, πράγμα που είχε εξοργίσει τον Μαλόουν – και αυτό δεν άρεσε ποτέ στους ενόρκους. Ο Ρέμπους είχε προσπαθήσει να φανεί συγκλονισμένος από το ξέσπασμα του Μαλόουν. Ο δικαστής τον είχε ρωτήσει αν χρειαζόταν ένα λεπτό για να συνέλθει.

«Ένα ποτήρι νερό, κύριε πρόεδρε» είχε πει ο Ρέμπους, προσπαθώντας να δείχνει ιδρωμένος και αγχωμένος. Όλα αυτά ενώ οι αστυφύλακες απομάκρυναν από την αίθουσα του

* Heart of Midlothian Football Club: η μία από τις δύο ποδοσφαιρικές ομάδες του Εδιμβούργου, την υποστηρίζει η Σιβόν Κλαρκ. Η άλλη είναι η Χιμπέρνιαν.

δικαστηρίου τον Μαλόουν, που βλαστημούσε τον Ρέμπους και το διεφθαρμένο σινάφι του.

«Οι ένορκοι να αγνοήσουν αυτά που μόλις άκουσαν από τον κατηγορούμενο» είπε μονότονα ο πρόεδρος. Κατόπιν, προς τον συνήγορο: «Μπορείτε να συνεχίσετε, αν ο επιθεωρητής Ρέμπους είναι έτοιμος».

Ο επιθεωρητής Ρέμπους ήταν έτοιμος.

Προσπάθησε να θυμηθεί την πρώτη φορά που πάτησε το πόδι του στο αστυνομικό τμήμα του Τάινκασλ. Ήταν ήδη ντετέκτιβ επιθεωρητής ή ντετέκτιβ αρχιφύλακας; Πιθανότατα ντετέκτιβ αρχιφύλακας*. Δεν είχε υπηρετήσει ποτέ εκεί, παρότι ένα διάστημα εργαζόταν στο γειτονικό Τορφίκεν. Αλλά το Τορφίκεν ήταν ουσιαστικά το προνομιακό Γουέστ Εντ του Εδιμβούργου. Το Τάινκασλ –Τάινι για όσους είχαν σχέση μαζί του– ήταν τελείως ζόρικη ιστορία. Ο Ρέμπους φανταζόταν ότι σύντομα κάποιος φοιτητής θα έκανε το διδακτορικό του με θέμα την εγγύτητα των ποδοσφαιρικών γηπέδων προς τις πιο υποβαθμισμένες περιοχές. Η έκταση γύρω από το στάδιο του Τάινκασλ περιλάμβανε λαϊκές πολυκατοικίες κατά κύριο λόγο, τις οποίες χωρίζαν άκιστα οικοπέδα και βιομηχανικές μονάδες. Ακόμα πιο δυτικά, οι πολυκατοικίες έδιναν τη θέση τους σε συγκροτήματα εργατικών κατοικιών όπως το Μπέρνχιλ, αποτελούμενα από άσχημες τσιμεντένιες πανύψηλες κατασκευές της δεκαετίας του '60 και του '70, που τα θολά από την υγρασία παράθυρά τους έμοιαζαν με καταρράκτες στις προσόψεις που ήταν υπό κατάρρευση. Για μερικούς τουλάχιστον από τους ανθρώπους που ζούσαν εκεί, η αφοσίωση στην τοπική ποδοσφαι-

* Ένας αστυνομικός, για να αποκτήσει τον τίτλο του ντετέκτιβ, πρέπει να έχει ένα πρώτο πτυχίο και να λάβει μέρος στις Εθνικές Εξετάσεις Ερευνητών. Σε άλλη περίπτωση, μετά από διετή θητεία ως απλός αστυνομικός, μπορεί να συμμετάσχει στις Εθνικές Εξετάσεις. Οι ντετέκτιβ φορούν πολιτικά ρούχα, σε αντίθεση με τους αστυνομικούς που δεν έχουν δώσει εξετάσεις. Κατά τα άλλα, οι βαθμοί και ο μισθός είναι ίδιοι.

ρική ομάδα πρόσφερε έναν περισπασμό, μερικές φορές μά-
λιστα και περιστασιακή ευφορία.

Αν και ο Ρέμπους δεν ήταν ποτέ οπαδός κάποιας ομάδας.

«Έλα, Τζον» τον πείραζαν συχνά «με τη Χαρτς ή με τη Χιμψ – ή με τη μία θα είσαι ή με την άλλη». Εκείνος κουνού-
σε πάντοτε αρνητικά το κεφάλι, όπως συνειδητοποίησε ότι
έκανε τώρα μόλις έπιασε κάποια από τα λόγια του γραμμα-
τέα. Τον ατέλειωτο είχε η ανάγνωση του κατηγορητηρίου.

«Ασκέιται δίδωξη εναντίον σας επειδή κατά προτροπή... και
η κατηγορία εις βάρος σας είναι ότι... τη δέκατη πέμπτη του...
στο... εναντίον... και διαπράξατε...»

Ο Ρέμπους προσπαθούσε να μην αντιληφθούν οι ένορκοι ότι
είχε πλήρη αντίληψη της παρουσίας τους. Ήξερε ποια κάμερα
ήταν στραμμένη προς το μέρος του και δεν την κοιτούσε ποτέ.
Το λουστραρισμένο ξύλο της δικαστικής αίθουσας· το γκρίζο
χαλί· το μικρό ράφι πάνω στο οποίο ακουμπούσε τα χέρια του
– σε αυτά εστίαζε φαινομενικά την προσοχή του. Μετά ήταν
το έδρανο των μαρτύρων. Κοντά του υπήρχε ένα παραπέτα-
σμα, όχι σαν οθόνη, αλλά ένα κανονικό υφασμάτινο διαχωρι-
στικό, έτσι ώστε ο μάρτυρας να καταθέτει χωρίς καμία οπτική
επαφή, ει δυνατόν, με τον κατηγορούμενο. Η όλη κατασκευή
ακουμπούσε πάνω σε ροδάκια, ώστε να μπορούν να την τσου-
λήσουν στη θέση της, όταν και εφόσον ήταν αναγκαίο, πάνω
στην προσωρινή ράμπα...

Για στάσου, γιατί είχε πέσει σιωπή;

Ο Ρέμπους κοίταξε τον πρόεδρο, ο οποίος κοιτούσε τον
γηραιότερο συνήγορο του*. Ο γραμματέας του δικαστηρίου
κοιτούσε κι αυτός, πάνω από το έγγραφο του κατηγορητηρίου.

* Στο κείμενο αναφέρεται ο QC, ο Σύμβουλος της Βασίλισσας, που είναι
δικηγόρος πιο έμπειρος, εξειδικευμένος και πολύ ακριβός. Οι υπόλοιποι
δικηγόροι ονομάζονται junior barristers ή advocates, χωρίς να είναι ανα-
γκαστικά νεότεροι σε ηλικία, και ασχολούνται με κάθε είδους υποθέσεις,
με χαμηλότερες αμοιβές. Στο μετάφρασμα αναφέρω τον QC ως γηραιό-
τερο ή πρεσβύτερο και την advocate ως νεότερη για λόγους ευκολίας.

«Ζητώ συγγνώμη, κύριε πρόεδρε» είπε ο συνήγορός του, ανακατεύοντας τα χαρτιά του.

Ο γραμματέας έβγαλε έναν θεατρικό αναστεναγμό. Το όλο πράγμα ήταν σκέτη παράσταση, κάτι που ο Ρέμπους είχε συνειδητοποιήσει πολλές δεκαετίες νωρίτερα. Ή, μάλλον, ήταν παράσταση για τους διάφορους εμπλεκόμενους επαγγελματίες. Κάθε άλλο παρά παράσταση ήταν για όλους τους άλλους.

«Βρισκόμαστε στο σημείο της διαδικασίας στο οποίο θα μας ενημερώσετε αν ο κατηγορούμενος σκοπεύει να δηλώσει αθώος ή ένοχος» επέπληξε ο πρόεδρος τον συνήγορο του Ρέμπους.

Ο Ρέμπους κοίταξε προς την υπερασπιστική ομάδα του: τον πρεσβύτερο δικηγόρο και τη βοηθό του με τις χαζές περούκες τους, εκείνη με μαύρο κλασικό κοστούμι. Ο πρεσβύτερος δικηγόρος φορούσε τη γνωστή μεταξωτή μαύρη ρόμπα και ένα είδος λευκού γιακά που ο Ρέμπους ήξερε τώρα ότι ονομαζόταν φραμπαλάς, αν και κανείς δεν ήξερε γιατί, αφού ο γιακάς αποτελείτο από δύο σταυρωτές λευκές λωρίδες. Του φαίνονταν σχετικά άγνωστοι, όπως ήταν πράγματι, παρότι τους συναντούσε συχνά τις τελευταίες βδομάδες και μέρες. Το πρόσωπο της νεότερης δικηγόρου ήταν ανέκφραστο, ίσως σκεφτόταν τα ψώνια που έπρεπε να κάνει κατά την επιστροφή στο σπίτι ή τα αθλητικά ρούχα που έπρεπε να ετοιμάσει στο παιδί της για την επόμενη μέρα στο σχολείο.

«Κύριε Μπάρτλεμπι;» τον ενθάρρυνε ο πρόεδρος. Στον Ρέμπους άρεσε η όψη του. Έμοιαζε με τύπο που θα σε κερνούσε ένα καλό ουίσκι, ανεξαρτήτως του ποιος ήσουν. Ο πρεσβύτερος δικηγόρος κούνησε το κεφάλι του καταφατικά, ικανοποιημένος με ό,τι ήταν αυτό που κοιτούσε.

Έγλειψε τα χείλη του.

Άνοιξε το στόμα του για να μιλήσει. Ο Ρέμπους δεν μπόρεσε να μην τον μιμηθεί, παίρνοντας μια βαθιά ανάσα από τον γλυκό αέρα του Εδιμβούργου...

TOTE

ΗΜΕΡΑ ΠΡΩΤΗ

Οι παμπ άνοιγαν πάλι, κι αυτή τη φορά χωρίς την ανάγκη να υπογράψεις μπαίνοντας και να παραγγείλεις από το τραπέζι σου. Το να στέκεσαι στην μπάρα έμοιαζε νεωτερισμός, παρότι το βλέμμα σου έπιανε το μπουκάλι με το αντισηπτικό για τα χέρια στη γωνία ή δίπλα στην πόρτα, και το QR code για την ιχνηλάτηση ή το παλιομοδίτικο ντοσιέ όπου έγγραφες ένα όνομα, οποιοδήποτε όνομα, κι ένα τηλέφωνο επικοινωνίας – οποιοδήποτε τηλέφωνο. Ο Ρέμπους ακόμη δεν είχε ιδέα πώς λειτουργούσε το QR code. Μια στο τόσο, ένας σοφότερος πελάτης ή κάποιος από το προσωπικό του μπαρ προσπαθούσε να του δείξει, αλλά η πληροφορία ήταν σαν πέτρα που άγγιζε την επιφάνεια του μυαλού του και σύντομα βούλιαζε, για να μην την ξαναβρεί ποτέ.

Η παμπ όπου βρισκόταν σήμερα ήταν στην Μπρούαμ Πλέις. Είχε πάει βόλτα τον Μπρίλο στο πάρκο του Μπρούντσφιλντ, κάτω από τον χλωμό χειμωνιάτικο ήλιο που μάκραινε τις σκιές του σκύλου και του ιδιοκτήτη του. Στη Μέλβιλ Ντράιβ επικρατούσε η συνήθης κυκλοφοριακή συμφόρηση και αρκετοί φοιτητές χρησιμοποιούσαν τα μονοπάτια. Υπέθεσε ότι το πανεπιστήμιο λειτουργούσε πάλι κανονικά. Τα πράγματα ήταν πολύ ήσυχα για λίγο, και ο Ρέμπους είχε βρεθεί σε περιορισμό κατ' οίκον μαζί με τη ΧΑΠ του, μέχρι που ξεκίνησε το πρόγραμμα των εμβολιασμών. Αλλά τώρα ήταν ελεύθερος άνθρωπος, με την απαραίτητη φαρμακευτική ενίσχυση για να πάρει πάλι μπρος. Τέρμα οι συναντήσεις εξ αποστάσεως με την κόρη και την εγγονή του, εκείνες από τη μια μεριά της πόρτας του κή-

που κι αυτός από την άλλη, και τα ψώνια που του άφηναν έξω από την πόρτα του. Οι άνθρωποι μπορούσαν να συνεχίσουν ξανά τη ζωή τους. Μπορούσε να αγκαλιάσει τη Σαμάνθα και την Κάρι, αν και έπιανε έναν δισταγμό ακόμη στην εγγονή του, που δεν είχε έρθει η σειρά της να εμβολιαστεί. Άραγε τα πράγματα επέστρεφαν στο κανονικό ή δεν υπήρχε πια τίποτα κανονικό για να επιστρέψουν; Οι πελάτες στην παμπ όπου βρισκόταν έβαζαν ξανά τη μάσκα τους όταν ήθελαν να μετακινηθούν. Τινάζονταν απότομα όταν κάποιος άρχιζε να βήχει. Η καραντίνα είχε προσφέρει στον Ρέμπους την ιδανική δικαιολογία για να μην πάει στον γιατρό του για κάτι ζαλάδες και τον πόνο στο στήθος. Ίσως να έκανε κάτι γι' αυτό τώρα.

Ναι, ίσως.

Προς το παρόν, του αρκούσε το διάβασμα της βραδινής εφημερίδας. Ένα άρθρο έλεγε ότι διάφορες επιχειρήσεις στο Ρόγιαλ Μάιλ, το εμπορικό κομμάτι της Παλιάς Πόλης, βίωναν μια κατάσταση πολιορκίας, καθώς κλέφτες και ναρκομανείς τις απειλούσαν και τις έκλεβαν φαινομενικά ατιμωρητί. Εντωμεταξύ, στο Γουέστ Λόδιαν ένα αυτοκίνητο είχε βανδαλιστεί με οξύ και ένα κοντινό σπίτι είχε δεχτεί επίθεση με μολότοφ. Ο Ρέμπους καταλάβαινε ότι αυτό σήμαινε μάλλον βεντέτα συμμοριών. Αν και δεν ήταν δική του δουλειά πια. Όταν από το τηλέφωνό του ακούστηκε ο ήχος μηνύματος, ένας τύπος που έπινε στο διπλανό τραπέζι, τινάχτηκε εμφανώς. Ο Ρέμπους κούνησε αργά το κεφάλι του για να τον διαβεβαιώσει ότι ήταν ένα απλό μήνυμα κι όχι προειδοποίηση για κόβιντ. Αλλά, όταν κοίταξε την οθόνη του, συνειδητοποίησε ότι κάθε άλλο παρά απλό ήταν το μήνυμα, αφού προερχόταν από έναν άντρα ονόματι Κάφερτι. Τον Μόρις Τζέραλντ Κάφερτι, γνωστό ως Μπιγκ Τζερ.

Δεν είσαι έξω με τον σκύλο;

Ο Ρέμπους σκέφτηκε να αγνοήσει την ερώτηση, αλλά αμφέβαλλε ότι ο Κάφερτι θα τα παρατούσε.

Ναι, απάντησε μονολεκτικά. Η απάντηση του Κάφερτι ήταν άμεση.

Και γιατί δεν σε βλέπω;

Παμπ.

Σε ποια;

Γιατί;

Έχεις στο τηλέφωνό σου το πρόγραμμα του τσιγκούνη και μπορείς να γράψεις μόνο μονολεκτικά μηνύματα;

Προφανώς όχι.

Ο Ρέμπους περίμενε, ήπια μια γουλιά από την μπίρα του και περίμενε λίγο ακόμη. Ο Μπρίλο ήταν κουλουριασμένος στα πόδια του, παριστάνοντας τον κοιμισμένο. Ο Ρέμπους ακούμπησε το τηλέφωνό του στο τραπέζι και κούνησε το περιεχόμενο του ποτηριού του, ανανεώνοντας τον αφρό στο πάνω μέρος. Του είχαν πει κάποτε ότι δεν πρέπει να το κάνει αυτό, αλλά δεν μπορούσε να θυμηθεί γιατί.

Ντιν. Πρέπει να σε δω.

Ντιν. Έλα στο διαμέρισμά μου.

Ντιν. Καμία βιασύνη. Έλα σε καμιά ώρα. Τέλειωσε το ποτό σου και γύρνα τον σκύλο πίσω.

Συλλογίστηκε πώς να απαντήσει. Υπήρχε λόγος να το κάνει; Όχι, επειδή θα πήγαινε, και ο Κάφερτι το ήξερε. Θα πήγαινε επειδή ήταν περίεργος, περίεργος για ένα σωρό πράγματα. Θα πήγαινε επειδή οι δυο τους είχαν προϊστορία.

Από την άλλη, δεν ήθελε να φανεί πολύ πρόθυμος. Έτσι, φόρεσε τη μάσκα του, πήγε στην μπάρα και παράγγειλε άλλη μία μπίρα.

Το σπίτι του Κάφερτι ήταν το τριώροφο ρετιρέ ενός γυάλινου πύργου, σ' ένα συγκρότημα γνωστό ως Κουόρτερμαϊλ. Εκεί βρισκόταν κάποτε το παλιό νοσοκομείο του Εδιμβούργου, και τα αρχικά ανακαινισμένα κτίρια κούρνιαζαν ανάμεσα στα γυάλινα και ατσάλινα καινούργια. Το διαμέρισμα του Ρέμπους ήταν στο ισόγειο μιας πολυκατοικίας σ' έναν ήσυχο δρόμο στο Μάρτσμοντ, δέκα λεπτά με τα πόδια. Τα δύο κτίρια χώριζε η

Μέλβιλ Ντράιβ. Στη μεριά του Ρέμπους ήταν το Μπρούντσφιλντ Λινκς, όπου τους καλοκαιρινούς μήνες έπαιζαν μίνι γκολφ. Στη μεριά του Κάφερτι απλωνόταν μια μεγάλη πράσινη έκταση γνωστή ως Μέντοους, Λιβάδια. Εκεί υπήρχαν συνήθως πολλοί δρομείς, ποδηλάτες και ιδιοκτήτες σκύλων που έκαναν χρήση του χώρου. Ο Ρέμπους χρειάστηκε να αποφύγει μερικούς καθώς βάδιζε προς το Κουόρτερμαϊλ. Αναρωτήθηκε αν ο Κάφερτι τον παρακολουθούσε να πλησιάζει. Γι' αυτή την απίθανη περίπτωση, έκανε μια άσεμνη χειρονομία προς τη μεριά του κτιρίου, προκαλώντας τα έκπληκτα βλέμματα ενός νεαρού ζευγαριού που καθόταν σ' ένα κοντινό παγκάκι.

Σταμάτησε μια στιγμή έξω από την πόρτα του Κάφερτι, ευχόμενος να κάπνιζε ακόμη. Ένα τσιγάρο θα του έδινε μια λογική δικαιολογία για να καθυστερήσει την είσοδό του. Αντ' αυτού, πάτησε το κουδούνι. Η πόρτα άνοιξε και το ασανσέρ τον ανέβασε τους οκτώ ορόφους μέχρι την κορυφή. Το πλατύσκαλο εδώ έβγαζε σε μία πόρτα μόνο. Ήταν ήδη ανοιχτή. Ένας γεροδεμένος νεαρός μάζευε την αλληλογραφία που προφανώς είχε πέσει νωρίτερα από το γραμματοκιβώτιο. Είχε ξανθωπά μαλλιά και η σωματοδομή του μαρτυρούσε τακτικές επισκέψεις στο γυμναστήριο. Στον αριστερό καρπό φορούσε ένα Fitbit, αυτά τα ρολόγια που μετράνε θερμίδες, βήματα κτλ. Ούτε κανονικό ρολόι ούτε δαχτυλίδια.

«Εσύ ποιος είσαι;» ρώτησε ο Ρέμπους.

«Ο προσωπικός βοηθός του κυρίου Κάφερτι».

«Φοβερή δουλειά πρέπει να είναι να του σκουπίζεις τον κώλο, αν και όποτε. Ξέρω τον δρόμο». Ο Ρέμπους άρπαξε την αλληλογραφία από το χέρι του νεαρού. Πριν προλάβει να κάνει δύο βήματα στον διάδρομο, μια γερή λαβή στον ώμο τον σταμάτησε.

«Πρέπει να σε ελέγξω».

«Πλάκα μου κάνεις, έτσι;» Αλλά από την έκφραση στο πρόσωπο του νεαρού ήταν φανερό πως δεν έκανε πλάκα. Ο Ρέμπους έβγαλε έναν αναστεναγμό και άνοιξε το φερμουάρ του αντιανε-

μικού μπουφάν του. «Δεν ξέρεις ότι ήρθα κατόπιν πρόσκλησης; Δηλαδή είμαι καλεσμένος κι όχι κανένας μαλάκας νίντζα».

Τα χέρια του νεαρού έψαξαν τον κορμό του Ρέμπους, κάτω από τις μασχάλες και κατά μήκος της πλάτης του. Όταν έσκυψε για να ελέγξει τα μπατζάκια του, ο Ρέμπους έκανε τη σκέψη να του ρίξει γονατιά στο πρόσωπο, αλλά κατέληξε ότι ίσως να υπήρχαν επιπτώσεις.

«Ελπίζω να το απόλαυσες όσο κι εγώ» είπε στον άντρα όταν σηκώθηκε πάλι όρθιος. Αντί απάντησης, ο βοηθός άρπαξε τα γράμματα που του είχε πάρει ο Ρέμπους, μετά ξεκίνησε πρώτος για τον αχανή ενιαίο χώρο του καθιστικού.

Ο Ρέμπους πρόσεξε ότι είχαν εγκαταστήσει ένα αναβατόριο στη σκάλα, αλλά, κατά τα άλλα, το μέρος ήταν όπως το θυμόταν. Ο Κάφερτι καθόταν σ' ένα ηλεκτρικό αμαξίδιο κοντά στα παράθυρα που εκτείνονταν από το δάπεδο ως το ταβάνι. Σε ένα χαμηλωμένο τρίποδο υπήρχε ένα τηλεσκόπιο, ακριβώς στο ύψος ενός καθιστού ανθρώπου.

«Κάπως πρέπει να ικανοποιείς τα βίτσια σου» σχολίασε ο Ρέμπους.

Ο Κάφερτι μισογύρισε το κεφάλι του και χαμογέλασε ψυχρά. Είχε χάσει κάποιο βάρος και το πρόσωπό του ήταν αρρωστημένα χλωμό. Τα μάτια του πάντως ήταν ακόμη σαν ατσάλινες μπίλιες και οι μεγάλες σφιγμένες γροθιές του θύμιζαν τα παλιά, σκληρά κατορθώματά του.

«Ούτε λουλούδια ούτε σοκολατάκια;» ρώτησε κοιτάζοντας τον Ρέμπους από πάνω ως κάτω.

«Έχω παραγγείλει μια ντουζίνα άσπρα γαρίφαλα για όταν έρθει η ώρα». Ο Ρέμπους προσποιήθηκε ότι ενδιαφερόταν για τη θέα πάνω από το Μέντοους μέχρι τις καμινάδες του Μάρτσμοντ. «Δεν τον βρήκαν ακόμη, ε;» μουρμούρισε. «Τον τύπο που σε πυροβόλησε; Μάλλον δεν θα τον βρουν ποτέ».

«Άντριου, βάλε στον Τζον κάτι να πιει. Έναν καφέ ίσως για να εξουδετερώσει το αλκοόλ;»

«Τι νόημα έχει το αλκοόλ αν είναι να το εξουδετερώνεις;»

«Ένα ούισκι τότε; Δεν έχω καθόλου μπίρα».

«Δεν θέλω τίποτα, μόνο να μάθω τι κάνω εδώ πέρα».

Ο Κάφερτι συνέχισε να τον κοιτάζει. «Κι εγώ χαίρομαι που σε βλέπω». Έστρεψε το ηλεκτρικό αμαξίδιο προς το μεγάλο γυάλινο τραπεζάκι του δωματίου, κάνοντας νόημα συγχρόνως στον Άντριου ότι μπορούσε να φύγει.

«Τι είναι τούτος, φροντιστής ή σωματοφύλακας;» ρώτησε ο Ρέμπους ακολουθώντας τον Κάφερτι.

Εκείνος του έκανε νόημα να καθίσει στον μπεζ δερμάτινο καναπέ και ο Ρέμπους κάθισε, παραμερίζοντας ένα μεγάλο μαξιλάρι διακοσμημένο με τον σταυρό του Αγίου Ανδρέα. Το μόνο πράγμα πάνω στο τραπεζάκι ήταν τα γράμματα που είχε ακουμπήσει εκεί ο Άντριου. Το βλέμμα του Κάφερτι κατέληξε πάνω του.

«Εσύ πώς είσαι;» τον ρώτησε ο Κάφερτι. «Πέρασες καλά στην πανδημία;»

«Επιβίωσα, απ' ό,τι φαίνεται».

«Και οι δυο μας επιβιώσαμε, δεν συμφωνείς; Από την άλλη, πιθανότατα τη νιώθεις εξίσου μ' εμένα».

«Τι να νιώθω;»

«Τη θνητότητα, το χτύπημα του Χάρου στην πόρτα». Για να τονίσει αυτό που εννοούσε, ο Κάφερτι χτύπησε με τις αρθρώσεις του αριστερού χεριού του το μπράτσο του αμαξιδίου.

«Κεφάτη συζήτηση». Ο Ρέμπους ακούμπησε πίσω, προσπαθώντας να βολευτεί όσο του επέτρεπε ο καναπές.

«Η ζωή δεν είναι κεφάτη όμως. Και οι δυο πήραμε αυτό το μάθημα πριν από πολύ καιρό. Και όσο ήμουν κολλημένος εδώ στη διάρκεια του κόβιντ, δεν είχα πολλά να κάνω, εκτός...» Ο Κάφερτι έδειξε το μέτωπό του.

«Γιατί δεν μου είπες να σου δανείσω ένα παζλ;»

Ο Κάφερτι κούνησε αργά το κεφάλι του. «Ξεχνάς ότι σε ξέρω. Μου λες δηλαδή ότι καθόσουν ατελείωτες βδομάδες στο διαμέρισμά σου, στο καθιστικό σου, μόνος με το μυαλό σου, και δεν συλλογιζόσουν; Τι άλλο θα έκανες;»

«Έχω σκύλο, που πρέπει να τον βγάζω βόλτα».

«Και είχες την κόρη σου και την εγγονή σου για να τον βγάζουν βόλτα – τις έβλεπα». Κούνησε το κεφάλι του προς το τηλεσκόπιο. «Και τη Σιβόν Κλαρκ επίσης, μερικές φορές. Ποτέ δεν έφτανε σε απόσταση εκατό μέτρων αποδώ χωρίς να κοιτάξει ψηλά. Να κοιτάξει, υπόψη, όχι να...» Έκανε την ίδια άσεμνη χειρονομία προς τον Ρέμπους.

«Μήπως θα μπορούσες να φτάσεις στην ουσία πριν βραδιάσει για τα καλά;»

«Η ουσία είναι...» Ο Κάφερτι ρούφηξε λίγο αέρα και τον έβγαλε με θόρυβο. «Δεν είχα τίποτα να κάνω παρά να ξανασκέφτομαι τα πράγματα που έκανα, τους ανθρώπους στους οποίους τα έκανα. Και δεν το άξιζαν όλοι, πράγματι».

Ο Ρέμπους σήκωσε το χέρι του με την παλάμη προς τον Κάφερτι. «Δεν δέχομαι πια ομολογίες. Στη Σιβόν πρέπει να μιλήσεις».

«Όχι γι' αυτό» είπε ήρεμα ο Κάφερτι. «Όχι γι' αυτό». Έσκυψε μπροστά στο αμαξίδιό του. «Θυμάσαι τον Τζακ Όραμ;»

Ο Ρέμπους χρειάστηκε μερικές στιγμές, ενώ ο Κάφερτι έμεινε σιωπηλός, αφήνοντας τις συνάψεις να αρχίσουν να παίρνουν μπρος αργά.

«Άλλος ένας από τη λεγεώνα των εξαφανισμένων σου» δήλωσε ο Ρέμπους τελικά. «Πώς το λέγανε το μαγαζί του, Πότερς Μπαρ;»

«Ήξερα ότι θα τον θυμηθείς».

«Ένα μπιλιαρδάδικο όπου οι πελάτες, εκτός από τις μπάλες, βαράγανε με τις στέκες ο ένας τον άλλο. Η άδεια ήταν στο όνομα του Όραμ, αλλά τα κέρδη συσσωρεύονταν στα χέρια του άντρα που έχω απέναντί μου. Ο Όραμ αρχίζει το ξάφρισμα και πολύ σύντομα μια στέκα δεν φτάνει για να τον σώσει».

«Δεν τον άγγιξα».

«Φυσικά και δεν τον άγγιξες».

«Το έσκασε πριν προλάβω. Έκτοτε θεωρείται αγνοούμενος. Νομίζω ότι η παλιά σου φίλη η Σιβόν ασχολήθηκε με την υπόθεση».

«Λοιπόν;»

«Μαθαίνω ότι γύρισε πάλι.»

«Και;»

«Θα ήθελα να του πω δυο λόγια, με την προϋπόθεση ότι θα πειστεί να με ακούσει.»

Ο Ρέμπους έβγαλε ένα μουγκρητό. «Τι σκοπεύεις να κάνεις, να βάλεις τον Άντριου να τον χτυπήσει πισώπλατα και να του σπάσει τα κόκαλα;»

«Θέλω να ζητήσω συγγνώμη από τον τύπο» δήλωσε σοβαρά ο Κάφερτι.

Ο Ρέμπους προσποιήθηκε ότι δεν άκουσε καλά. «Θα πρέπει να παράκουσα.»

«Σοβαρά μιλάω. Πράγματι πήρε κάτι που δεν ήταν δικό του και πράγματι το έσκασε. Ήταν άφαντος τα τελευταία τέσσερα χρόνια, αναμφίβολα χεσμένος από τον φόβο του. Πιθανότατα γύρισε επειδή άκουσε γι' αυτό». Ο Κάφερτι χτύπησε το μπράτσο του αμαξιδίου ξανά.

«Δεν είμαι ακόμη σίγουρος ότι σε πιάνω.»

«Επειδή δεν ξέρεις για ποιο λόγο χρειαζόταν τα χρήματα. Ο αδερφός του, ο Πολ, πέθανε από καρκίνο. Άφησε γυναίκα, δύο παιδιά κι ελάχιστα λεφτά στην τράπεζα. Ο Τζακ ήθελε να βοηθήσει, με κάθε τρόπο.»

«Θέλεις να πιστέψω ότι ξαφνικά απέκτησες συνείδηση;»

«Θέλω να του πω καταπρόσωπο ότι λυπάμαι για ό,τι συνέβη.»

«Στείλε το τσιράκι σου τότε να τον φέρει.»

«Θα μπορούσα, αλλά, με δεδομένο ότι εσύ φταις για ό,τι του συνέβη...»

«Τι εννοείς;»

«Πριν από τέσσερα και κάτι χρόνια, έπινες σε μια παμπ και έπιασες κουβέντα με έναν τύπο ονόματι Έρικ Λιν. Σου θυμίζει κάτι;»

«Έχω γνωρίσει ένα σωρό ανθρώπους σε πολλές παμπ.»

«Εσείς οι δύο είχατε έναν κοινό γνωστό, τον Άλμπερτ Κά-

ζινς, ένα δικό σου καρφί εκείνη την εποχή. Ο Λιν σε ρώτησε αν τον έβλεπες ακόμη. Του είπες όχι αλλά ότι είχες ακούσει πως έχανε πάρα πολλά λεφτά σε μεταμεσονύχτια παιχνίδια πόκερ στο Πότερς Μπαρ». Ο Κάφερτι σταμάτησε. «Θυμήθηκες τίποτα;»

«Ίσως».

«Λοιπόν, ο Έρικ ήξερε ότι είχα συμφέροντα στο μπαρ και σκέφτηκε πως ίσως να με ενδιέφερε η πληροφορία, που με ενδιέφερε πράγματι, επειδή κανείς δεν σκέφτηκε να μου πει γι' αυτές τις συναντήσεις. Ο Τζακ Όραμ μού το έκρυβε, δεν μου έδινε ποσοστό. Το σκάλισα λιγάκι και το πράγμα άρχισε να δείχνει πως με ξάφριζε κι από το μπιλιαρδάδικο. Για καλή του τύχη, ψυλλιάστηκε ότι ήθελα να του πω δυο λόγια». Ο Κάφερτι έκανε πάλι μια παύση. «Κι όλα αυτά επειδή φλυάρησες σε κάποιο μπαρ ένα βράδυ».

Ο Ρέμπους έμεινε σιωπηλός μια στιγμή. Ήταν αλήθεια για τον Άλμπερτ Κάζινς και το τζογάρισμά του. Ο Ρέμπους δεν μπορούσε να ξέρει ότι δεν έπρεπε να τον αναφέρει στη συζήτηση. Παρ' όλα αυτά...

«Οι δρόμοι έχουν αλλάξει» έλεγε τώρα ο Κάφερτι. «Δεν έχω πια τα μάτια και τα αυτιά που είχα κάποτε».

«Ούτε εγώ».

«Αλλά εξακολουθείς να ξέρεις τα στέκια, και έχεις μπόλικο ελεύθερο χρόνο».

«Είμαι λιγάκι μεγάλος για να παίξω τον Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ». Ο Ρέμπους σηκώθηκε και πήγε ξανά ως το παράθυρο. Άκουσε το βουητό από το μοτέρ του αμαξιδίου όταν ο Κάφερτι τον ακολουθούσε.

«Έχω πάρει την κάτω βόλτα» είπε ήρεμα ο Κάφερτι. «Το πρόσεξες με το που μπήκες εδώ μέσα. Εκείνες οι σφαίρες έκαναν μεγάλη ζημιά». Ξαφνικά φάνηκε κουρασμένος. «Απλώς νιώθω άσχημα για τον Όραμ. Δεν μπορώ να το εξηγήσω ακριβώς, γιατί γι' αυτόν και όχι για κανέναν από τους άλλους. Και έχει λεφτά η ιστορία, φυσικά». Έκανε μια χειρο-

νομία προς τη βιβλιοθήκη. «Ο φάκελος εκεί έχει κάμποσα μετρητά μέσα. Δεν θα ήσουν ο Χάμφρεϊ Μπόγκαρτ αν δεν τα έπαιρνες».

«Μήπως το πακέτο συνοδεύεται από καμιά μοιραία γυναικά;»

«Δεν υπόσχομαι τίποτα, αλλά ποιος ξέρει τι θα συναντήσεις. Καλύτερα παρά να σαπίζεις στο διαμέρισμά σου».

«Είμαι στη μέση ενός παζλ όμως. Το εξώφυλλο του *Sergeant Pepper*, σε χίλια κομμάτια».

«Θα σε περιμένει».

Ο Ρέμπους γύρισε κι έσκυψε προς τον καθισμένο άντρα. «Ό,τι κι αν συνέβη στον Όραμ, δεν φταίω εγώ – εσύ φταις. Θα το μάθαινες κάποια στιγμή, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Κυκλοφορούν πολλοί απατεωνίσκοι που θα τον εντόπιζαν μετὰ χαράς για σένα».

«Δεν θέλω κάποιον απατεωνίσκο όμως· θέλω τον καλύτερο».

Ο Ρέμπους χαμογέλασε αχνά, σχεδόν παρά τη θέλησή του. «Τι άλλο έχεις, λοιπόν, εκτός από το όνομά του;»

«Μπορεί να χρησιμοποιεί ψευδώνυμο, εγώ αυτό θα έκανα στη θέση του. Τελευταία φορά εθεάθη κοντά στο Γκρέισμαουντ, πριν από λίγες βδομάδες».

«Ωραίο μέρος για να πάει βόλτα ένας πρώην μπάτσος. Προσπαθείς να μου στήσεις ενέδρα;»

«Εβγαίνει από το μεσιτικό γραφείο που βρίσκεται στη Λάσγουεϊντ Ρόουντ».

«Αυτό το μεσιτικό γραφείο δεν ήταν δικό σου;»

Ο Κάφερτι κατένευσε. «Άλλαξε χέρια πριν από λίγα χρόνια».

«Και εκεί εθεάθη τελευταία φορά, σ' ένα μεσιτικό γραφείο που ήταν κάποτε δικό σου;»

Ο Κάφερτι σήκωσε αργά τους ώμους. «Ξέρω ότι θα προτιμούσες να έβγαине από το σπίτι ενός μεγιστάνα του Χόλιγουντ, αλλά αυτό μόνο μπορώ να σου πω».

Ο Ρέμπους έσκυψε ακόμα πιο χαμηλά, αρπάζοντας τα

μπράτσα του αμαξιδίου. Οι δύο άντρες κοιτάχτηκαν επίμονα, σιωπηλοί για πολλή ώρα. Ύστερα σήκωσε το σώμα του και κούνησε αργά το κεφάλι του.

«Θα το σκεφτώ» είπε, βαδίζοντας προς την πόρτα.

Ο Κάφερτι έμεινε να κοιτάζει το παράθυρο. Σε πέντε λεπτά περίπου, θα μπορούσε να βάλει το μάτι του στο τηλεσκόπιο και να παρακολουθήσει τον Ρέμπους να διασχίζει το Μέντους. Άκουσε την εξώπορτα να κλείνει και ένιωσε τον Άντριου πίσω του, να περιμένει οδηγίες.

«Τσάι, μάλλον» είπε. «Βαρύ και κατάμαυρο».

«Δεν μου άρεσε αυτός» σχολίασε ο Άντριου.

«Πιάνεις σωστά τον χαρακτήρα του άλλου. Αλλά μάλλον ούτε εμένα θα με συμπαθούσες αν δεν πλήρωνα για το πρόνομιο αυτό. Αν και, με όσα μαθαίνεις, θα έπρεπε κανονικά να σου χρεώνω δίδακτρα».

Ο Κάφερτι μετακίνησε το αμαξίδιό του προς τη βιβλιοθήκη. Ο Ρέμπους είχε πάρει τον φάκελο, φυσικά και τον είχε πάρει. Ικανοποιημένος, πλησίασε στο χαμηλό τραπεζάκι και ανακάτεψε τα γράμματα που βρίσκονταν εκεί. Υπήρχε ένας φάκελος Α4, με γνωστό λογότυπο στην πάνω αριστερή γωνία: *Μεσιτικό Γραφείο ΜΤΖΚ*. Οι μαλάκες οι τσίπηδες χρησιμοποιούσαν ακόμη τα επιστολόχαρτα με τα δικά του αρχικά.

«Τι σκατά είναι αυτό;» μουρμούρισε, ανοίγοντας τον φάκελο. Στο εσωτερικό υπήρχε μόνο ένα σκέτο χαρτί, εκτύπωση μιας θολής φωτογραφίας. Το προφίλ ενός άντρα, τραβηγμένο από το κατώφλι ενός καθιστικού. Ο Κάφερτι κοίταξε το πίσω μέρος της φωτογραφίας και τον φάκελο: Τίποτε άλλο.

Ο Άντριου στεκόταν πίσω του. «Ποιος είναι αυτός;» ρώτησε.

«Δεν έχω την παραμικρή γαμημένη ιδέα», είπε ο Κάφερτι. Και το εννοούσε. Ο άντρας τού ήταν τελείως άγνωστος.

Το καθιστικό όμως... Αυτό ήταν άλλη ιστορία.

Ο ΤΖΟΝ ΡΕΜΠΟΥΣ ΕΧΕΙ ΒΡΕΘΕΙ ΠΟΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ. ΑΛΛΑ ΠΟΤΕ ΠΡΙΝ ΣΤΟ ΕΔΡΑΙΟ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ.

Ο Τζον Ρέμπους είναι κατηγορούμενος για ένα έγκλημα που μπορεί να τον οδηγήσει να περάσει την υπόλοιπη ζωή του στη φυλακή. Αν και δεν είναι η πρώτη φορά που ο θρυλικός επιθεωρητής πήρε τον νόμο στα χέρια του, ίσως να αποδειχτεί η τελευταία.

Πώς μπορεί ο ήρωας να γίνει ο κακός της ιστορίας; Ή, μήπως, απλώς έχουν αλλάξει οι καιροί και μαζί τους άλλαξαν και οι κανόνες;

Η επιθεωρήτρια Σιβόν Κλαρκ ίσως το ανακαλύψει. Αναλαμβάνει την πιο εκρηκτική υπόθεση των τελευταίων ετών, τον φόνο ενός διαβόητου διεφθαρμένου αστυνομικού. Θα μείνει πιστή στο Σώμα και τους ανωτέρους της ή στο δημόσιο συμφέρον; Και ποιον μπορεί να εμπιστευτεί όταν κανείς δεν είναι πραγματικά αθώος — ούτε καν ο μέντοράς της Τζον Ρέμπους — και ένας δολοφόνος βρίσκεται ανάμεσά τους;

Καθώς πλησιάζει ο καιρός που θα κληθεί να διαλέξει πλευρά, ένα πράγμα γίνεται ξεκάθαρο: έπειτα από μία ολόκληρη ζωή γεμάτη ψέματα, έρχεται η ώρα του ξεκαθαρίσματος — κι ο Τζον Ρέμπους ίσως ακούει το καμπανάκι του τέλους. . .

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΘΑ ΑΠΟΚΑΛΥΦΘΕΙ. ΚΑΙ ΘΑ ΘΑΨΕΙ ΤΟΝ ΤΖΟΝ ΡΕΜΠΟΥΣ.

Εξαιρετικό... η καλοστημένη πλοκή δένει άψογα με τη μελαγχολική, ατμοσφαιρική πρόζα. Ένα από τα καλύτερα μυθιστορήματα του Rankin με πρωταγωνιστή τον Ρέμπους των τελευταίων ετών.

Publishers Weekly

Το Όσα δεν θέλω να πω είναι άλλο ένα θαυμάσιο αστυνομικό μυθιστόρημα από έναν συγγραφέα στο απόγειο της τέχνης του.

New York Journal of Books

ISBN: 978-618-03-3577-4

9 786180 335774

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83577

metaixmio.gr

ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ
ΚΑΙ ΣΕ
e-book